

zötti netaláni különbözések az adóiv kiállítását követő első részletfizetés alkalmával egyenlítendő ki.

Azokra ellenben, akiknek az 1915. évben kivetett jövedelemadó a jogorvoslati eljárás során teljes összegében leiratott, fenti rendelkezések nem vonatkoznak.

Akikre pedig a jövedelemadó az 1916. évben első ízben lesz még csak kivetve, azoknak az adó lefizetését csak az adóiv kézbesítése után kell teljesíteniök.

A hivatalos lap csütörtöki száma a pénzügyminiszter újabb rendeletét közli a jövedelmi hadiadó kivételéről. A rendelet többek között az alábbiakat tartalmazza:

Minden adóköteles, akinek összjövedelme akár Magyarországról, akár más országból származék is, köteles jövedelméről **1916 március 15-ig** vallomást adni, ha az 1915. évben minden néven nevezendő jövedelmének összege meghaladta a 20.000 koronát. Adókötelesek a **külföldön élő magyar állampolgárok is** és a belföldön lakó külföldi állampolgárok, valamint a külföldön lakó külföldi

állampolgárok magyarországi minden néven nevezendő jövedelmük után. Aki vallomását kellő ideig nem adja be, a kivetés során megállapított adónak egy százalékát, ha pedig a pénzügyi hatóság felhívásának nem felel meg, a megállapított adónak további négy százalékát fizeti birság fejében.

Itt kell vallani minden jövedelmet, azt is, amely külföldről származik és amely, például Ausztriában, adó alá esik. Ez a jövedelem a viszonyosság elve alapján **nálunk adót nem fog fizetni**, de mégis fel kell tüntetni, mert ennek az új adónak kiróvása attól függ, hogy az összjövedelem, akár meg volt adózva valamely része, akár nem, meghaladja-e a huszezer koronát. Be kell vallani még azokat a jövedelmeket is, amelyek például jövedelmi adó alá nem esnek, de az összjövedelem megállapításánál figyelembe jönnek. Be kell vallani a közös háztartásban lévőknél a családfő jövedelmével együtt a feleségnek, a felmenő és lemenő rokonnak, a vőnek, a menynek és az oldalrokonoknak azt a jövedelmét, amely a háztartás fejének (családfőnek) rendelkezése alá kerül.

Az újraéledt Orsova.

— Háborus világ a Vaskapu tövében. —

Orsova, január 27.

Orsovát és a Vaskaput Vilmos császár minapi látogatása tette ismét aktuálissá, mert háborus szempontból, megkönnyebbült lélekkel írjuk ezt le, elvesztette immáron aktuálitását. Azonban a háboru első esztendejében eleget szenvedtek Orsova lakói. A Duna, mintegy meghálálni akarva a kettős monarchiának Passautól a Vaskapuig tartó szíves látását, megvédelmezte ugyan a nagyobb bajoktól és egyetlenegy szerb osztag sem merészkedett át a sodró folyamon és a puskagolyók sem találtak maguknak biztos célt, úgy hogy csak egyes ablaktáblák estek egyes céllövő szerb gyalogosok tüzelésének áldozatul, vagy egyes házfalakon és kerítéseken hagyták nyomukat, de annál nagyobb dühvel iparkodtak a szerb ágyúk pusztulást és halált okádni a városra.

1914. augusztus második hetétől kezdve éjjel-nappal bombázták e békés várost és különösen az Allion-hegy lábánál elterülő északi városrészt, ahol a magyar államvasutak állomási épülete és raktárai, a petróleumgyár és az elektromos mű van elhelyezve, szeptember 12. egy telitalálat aztán csakugyan lángba is borította az állomás egy részét. Mivel a vonatokat nem lehetett a bombázásnak kiténni, azok már jó messzire az állomás előtt állottak meg, úgy, hogy az utasoknak és hordároknak még jókora utat kellett megtenniök.

A kikötő ki volt halva, Orsova lakosainak egy nagy része a hajóstársaságok alkalmazottai. Ezek jobbára minden foglalkozás nélkül maradtak s ráadásul az életük sem volt biztos, mert a *Tekia-Kladova* vonal szerb tüzérei nem hagyták nyugton a várost, tizenöt hónapon keresztül nem égett Orsova utcáin egyetlenegy lámpa sem, tizeröt hónapon át nem volt szabad a házakban világot gyújtani, tizenöt hónapot a pincékben töltöttek egyes városrészek lakosai s így védekeztek a shrapnellék ellen. De még ott sem volt mindig nyugtuk. Kukoricatörés idején kiáradt a *Cserna*, mely itt ömlik a Dunába. És az orsovaiak most a kettő közül választhatnak: a pincékben vízbe fulladni, vagy fönt az ágyutűznek áldozatul esni. Micsoda fellélekzés

volt tehát Orsovára nézve, amikor 1915. október közepén megérkeztek a magyar, osztrák és német tüzekek. Nemsokára aztán *negyvenkettes* lövegek bömböltek át a Dunán, mely hullámokat hányt és a levegő is megremegett belé. Odaát összedömltek a hegykupok s az erdőbe nagy tisztásokat vágtak mozsaraink. A szerb tüzérőség elméult. Külömböző csapatok és parancsnokságok érkeztek Orsovára. Október 23. reggel 9 órakor, miután előzőleg két órán át irtózatot bombázás folyt, átkeltek csapataink a Dunán. Egész Orsova talpon volt. A szerb partról gyalogosok tüzeltek, de sem az erős tüzelés, sem az örvénylő hullámok nem riasztották vissza hidásainkat, akik pontonjaikkal szerb part felé tartottak. Az Orsova melletti Szavoy-erdőcskétől egy másik vízi jármű is iparkodott által a Dunán, a „Szellő“, mely eddig Ada-Kaleh mögött vesztegelt elrejtve. Ez most valóságos csodákat művelt, amint ellenséges tűz közepette átszállította csapatainkat. Aztán látták, mint ér partot az első ponton. Fekete folt, amely pillanatok alatt sok fekete ponttá oszlott: a mi katonáink, akik rohammal törtek előre. Dereglyéken, csónakokon, csavargözösökön mentek aztán át a mieink, jobbára *délmagyarországi honvédek*, mind vakmerő fickók. Ezek mind eltűntek a Longtom-hegy sűrű erdőségében és azon a dombon, amelyen az Erzsébet-erőd áll és amely a Vaskapuig az egész Dunán uralkodik. Pontonokon gépfegyvereket és lovakat szállítottak utánuk. Ezeket mind elnyelte tulnan az erdő. Alig hangzottak el a rajta! kiáltások, a mieink már meg is szállották a magaslatokat. És a visszatérő pontonok sokkal több sebesült szerbet hoztak, mint magyart. Délben már telefonkábel kötötte össze a monarchiát Szerbiával.

Orsova szabadon lélekzett, kigyultak majd másfél esztendei szünet után a villamos körték, a vendéglőkben cigányzene szólt, az emberek felhozták ágyaikat a pincékből, az ablakokról leverték a faburkolatot, a vonatok ismét befutottak az állomásra sőt még azon is túl: Románia végállomásáig Verciorováig. Akik a kikötőhöz tartoztak, ott találkoztak megint.

Ujjongva vették tudomásul a további harctéri híreket, amelyek azt jelentették számukra, hogy felszabadulásuk végleges. Mikor pedig megtudták, hogy a bolgár csapatok találkoztak a mieinkkel még pedig Kladovában, azon a helyen, ahonnan Orsovát mindig bombázták, a sors büntetéseként fogták fel.

Ezentul Orsova a Kelet és Nyugat összekötő kapcsává vált. Olyan sürgés-forgás, forgalom, élet keletkezett a kikötőben, aminőről Orsova eddig nem is álmodott. Valóságos nemzetközi találkozó helyé lett. Annyiféle nyelvet lehet most itt hallani, hogy a bábeli nyelvzavarral is bátran felveheti a versenyt.

A kikötőben teherhajók, uszályok és vontató hajók, csónakok gyapijuval és más nyersanyagokkal, amelyeket itt Orsován raknak vonatra. Északról pedig vonaton és hajón számtalan csomag érkezik szövettel, vászonnal, kósó, fegyver, munició és innen jobbra térve a balkán felé megy minden. A semleges Románia és Görögország áruai is megfordulnak Orsova kikötőjében, sőt az orosz, angol és francia szeretetadományok is e kikötő közvetítésével kerülnek a Dardanelláknál és a Kaukázusban török fogságba esett ellenséges katonákhoz.

A vámhivatalok, vasutasok, hajósok, a posta és a cenzura munkájáról képet adni képtelenség. A Dunaparton szakadatlanul forognak az emelő daruk, csörögnek a horgonyláncok, fűtyültek a gőzgépek és sipolnak a hajók szirénái. Éjjel-nappal folyik a munka. Éjjel fényező vakító sugarainál dolgoznak az oláh kikötőmunkások, ide vezényelt katonák, koromfekete oláhcigányok, orosz foglyok. A kikötőhidakon kézi szekerek és talpigák dübörögnek tulontul halmozva. Folyik a ki- és berakodás, lapátolás és szortírozás, fűtés és plombálás, akár a tengeri kikötőben.

Ilyennek képzelhették Orsova forgalmát azok, akik anak idején megnyitották a Vaskaput. De előbb a háborunak kellett jönnie...

Autókat raknak a hajókra, sineket, talpfákat, zsákokat és ládákat halmoznak egymás tetejébe. Keskeny, magas ketrecekbe egy-egy lovat állítanak, ezeket aztán felemeli a daru és átrakja a remegő, prüszkölő és nyeřitő lovakat a hajóba.

Ha az ember éjjel a kikötőből haza tér, csak az a keskeny utacska használható, mely a kikötő széle és a partra hozott vasuti kocsik közt maradt szabadon. A kíséret nem éppen kellemes: az ember mellett dühösen ugató kutya fut, amely minden pillanatban kész volna az ember lábába marni. De nincs miért félni! Ott marad az uszály fedélzetén és nem ugrik le, végigszalad az uszály orrától a faráig s a további kíséretet és ugatást a szomszéd hajó kutyájára bizza.

Orsova utcáin estenkint kifestett arcu és szemü nők kószálnak. Nemcsak az áru-, hanem az emberforgalom szempontjából is világgikötő lett Orsovából. A Balkán minden országából fordulnak meg itt utazók és utasok. Magyar, német, bolgár, osztrák, szerb tiszték, fogoly tiszték és katonák, szerb fogságból kiszabadult magyarok és osztrákok, diplomaták, futárok és kereskedők.

Akinek megengedi az ideje, isteni tájképekben gyönyörködhetik, etnografiai tanulmányokat végezhet Orsován és vidékén, barangolhat Traján császár útján, ahol annyi minden emlékeztet az ó-korra és annyi friss sirhant a jelenre...